ГАЗЭТА РАБОЧА-СЯЛЯНСКАЯ МОЛАДЗІ БЕЛАРУСІ

ПРОЛЕТАРЫ ЎСІХ КРАЁЎ, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

ЧЫРВОНАЯ ЗЬМЕНА

ОРГАН ЦЭНТРАЛЬНАГА І МЕНСКАГА КОМІТЭТАЎ ЛЕНІНСКАГА КОМУНІСТЫЧНАГА САЮЗУ МОЛАДЗІ БЕЛАРУСІ

№ 143 (525) Нядзеля, 25 сьнежня 1927 г. | Выходзе тры разы на тыдню у АЎТОРАК, ЧАЦЬВЕР і СУБОТУ | ГОД ВЫД. VII. | Рэдактар прымае ад 12 да 2 гадз. дню. Сакратар ад 10—12 і ад 2—3 гадз. Тэл. № 903. | Адрас рэдакцыі газэты „Чырвоная Зьмена": Менск, Комсам. 25.

Прывітаньне ад жлобінцаў.

VII-ая Жлобінская раённая конфэрэнцыя ЛКСМБ шле шчырае ленін-
скае комсамольскае прывітаньне органу ЦК ЛКСМБ—«Чырвонай Зьмене".
Газэта „Чырвоная Зьмена" заўсёды была ў нас зоркай, асьвятляю-
чай шлях практычнай, конкрэтнай працы ЛКСМБ; Жлобінская райорга-
нізацыя была і будзе заўсёды аднэй з першых у справе скарыстаньня
„Чырвонай Зьмены" для ажыўленьня, пашырэньня і ўзмацненьня ўсяго
новага, карыснага і неабходнага ў пераджываемы намі момант, момант
вялікага будаўніцтва,—вялікай працы комсамолу.
«Чырвоная Зьмена» лепшы атразіцель ленінскай лініі—была і будзе
лепшым кіраўніком кожнага комсамольца жлобінскай організацыі.
Няхай жыве, расьце і пашыраецца на карысьць вялікай працы, вя-
лікага будаўніцтва—кіруючы орган ЦК ЛКСМБ—„Чырвоная Зьмена".

Прэзыдыум райконфэрэнцыі.

Яшчэ больш узмацнім працу!

По шэрагу акруг Беларусі ўжо часткова закончылі працу чарговыя раённыя комсамольскія конфэрэнцыі.

Асноўны, каранны вывад напрашваецца з матар'ялаў конфэрэнцыі—ГЭТА БЯЗУМОЎНАЕ ЎЗМАЦНЕНЬНЕ ЎСЁЙ КОМСАМОЛЬСКАЙ ПРАЦЫ, АСАБЛІВА Ў ГАЛІНЕ ПРАКТЫЧНАГА ЎДЗЕЛУ Ў ГАСПАДАРЧЫМ ЖЫЦЬЦІ.

Конфэрэнцыі навочна паказалі значна ўзросшы політычны ўзровень комсамольцаў і набыцьцё імі шэрагу практычных навыкаў.

Калі раней даклады аб міжнародным становішчы выклікалі толькі вялікую колькасьць запісак, дык у гэтым годзе на многіх конфэрэнцыях (Барысаў, Астрашыцкі-Гарадок і г. д.), побач з шматлікімі запіскамі, былі талковыя выступленьні вясковых комсамольцаў па асобных пытаньнях міжнароднага жыцьця.

Значна ўзьнялася ЯКАСЬЦЬ ВЫСТУПЛЕНЬНЯЎ у спрэчках, якія ў асноўнай масе мелі характар дзелавой крытыкі, крытыкі, якая праверана на практычнай працы.

Разам са значнымі дасягненьнямі ў працы і ўздымам аўтарытэту комсамолу сярод дарослага працоўніка насельніцтва—конфэрэнцыі выявілі і асобныя слабыя месцы.

Бязумоўна слабая і недастатковая праца вядзецца намі сярод БАТРАКОЎ.

На цыркулярах, на агульных паказаньнях далёка не заедзеш—неабходзен так званы індывідуальны падыход, прыняцьце пад увагу асаблівасьцяй кожнага батрака ў пасобку.

Трэба ў большай меры, чым гэта робіцца цяпер, прыстасаваць працу вясковых ячэек да задавольненьня патрабаваньняў батрака.

Праца сярод батракоў—адна з важнейшых задач вясковых ячэек.

Затым.

Аб дапамозе комсамольцаў партыйным ячэйкам у справе ПРАЦЫ СЯРОД БЕДНАТЫ—гаварылася і гаворыцца дастаткова. Аднак ячэйкі яшчэ ў па...ёмках блытаюцца, шукаючы конкрэтнай формы, гэтай яшчэ не дастаткова ўразумелай формы працы.

Акрамя дапамогі асобным беднякам у справе палепшэньня іх гаспадаркі, комсамольскія ячэйкі павінны асаблівую ўвагу зьвяртаць на мэтазгоднае і праўдзівае разьмеркаваньне так званых «бядняцкіх фондаў», якія, у якасьці доўгатэрмінавай пазыкі, выдаюцца беднейшым сялянам. Таксама комсамольскія ячэйкі, дапамагаючы партячэйкам, павінны сачыць за дзейнасьцю камітэтаў узаемадапамогі, каб былі абаронены інтарэсы беднейшага сялянства. І ўрэшце, караценька трэба застанавіцца на трэцім пытаньні, якое выклікала асаблівую зацікаўленасьць з боку дэлегатаў раённых конфэрэнцый. Трэцяе пытаньне—гэта ўдзел комсамольцаў у выхаваньні піонэраў.

Наконт слоў, слоўснай зацікаўленасьці—справа абстаіць добра.

Але наконт практычнага ўдзелу—дык справа як нельга горш.

Самай «дрэннай», «бескарыснай» працай шмат якія комсамольцы лічаць піонэрскую.

У аднэй вясковай ячэйцы Барысаўскага вясковага раёну Менскай акругі ўся ячэйка, цалкам, адмовілася вылучыць піонэр-працоўніка. Толькі пад пагрозай выключэньня з шэрагаў комсамолу ўдалося вылучыць на піонэр-працу адну дзяўчыну.

Шмат каму з нас гэта ўсё можа здацца жартам, анэкдотам, але гэта ня жарт, А КАВАЛАК САПРАЎДНАСЬЦІ.

Неабходна вакол удзелу ў выхаваньні піонэраў зрабіць у камсамольскім асяродку спрыяючую думку. Бяз гэтага мы ня зможам паставіць на належную вышыню працу сярод піонэраў.

Мы вышэй адзначылі тры найбольш галоўныя недахопы. Бязумоўна, што ў штодзённай працы ёсьць недахопаў больш, чым гэтыя тры. Але той вялікі «багаж» дасягненьняў, з якімі організацыя прышла да конфэрэнцый, той шэраг перашкод, якія пасьпяхова былі пераможаны—вось лепшае пасьведчаньне далейшай пасьпяховай працы.

Да чарговых акруговых конфэрэнцый ленінскі комсамол Беларусі пад кіраўніцтвам комуністычнае партыі прыходзіць пабальшавіцку адзіным і актыўным у штодзённай будаўнічай працы.

XI зьезд КП(б)Б і комсамол*).

(Артыкул трэці).

Усё большае месца пачынае займаць продукцыя прамысловасьці ў агульным звароце краіны; узмацняецца грамадзкі сэктар у таваразвароце. Гэта асабліва важна таму, што таваразварот ёсьць адна з галоўнейшых галін, па якой праводзіцца сувязь гораду з вёскай.

Ува ўсім таваразвароце (гуртавым і розьнічным разам) **прыватна-капіталістычны сэктар у 1927-28 г. складае 23.2 проц., дзяржаўна-гандлюючы сэктар 32,4 проц., коопэрацыйны—44,4 проц.; у той час, калі ў 1925-26 г. прыватна-капіталістычны сэктар складаў 25,5 проц.; дзяржаўны—37,8 проц., коопэратыўны — 36,7 проц.** Прыватны капітал, які займаў адносна-выгаднае становішча ў пачатку новае эконамічнае політыкі, усё больш і больш выпіхаецца дзяржаўным гандлем і коопэрацыяй.

Калі ўзяць сельскую гаспадарку

разьвіцьцё якой рэгулявалася раней стыхіяй рынку на карысьць капіталізму і заможных пластоў вёскі дык убачым, што разьвіцьцё с.-г. зараз падпарадкуецца ўплыву цэлага шэрагу мерапрыемстваў дзяржавы (прамысловасьць, коопэрацыя, крэдытная сыстэма) у інтарэсах пролетарскае дыктатуры і ў бок паляпшэньня дабрабыту бедноты і серадняка.

XI-ты зьезд КПБ падцьвердзіў правільнасьць лініі на узмацненьне індустрыялізацыі БССР, што цягне за сабою узмацненьне прамысловага будаўніцтва і павышэньне удзельнае вагі прамысловае продукцыі у агульнай валавой продукцыі краіны. Індустрыялізацыя ў БССР будзе ісьці па лініі усё большага скарыстаньня мясцовага сырцу і павялічэньня першапачатковае перапрацоўкі продукцыі сельскае гаспадаркі, што будзе ў значнай ступені дапамагаць індустрыялізацыі сельскай гаспадаркі.

У галіне сельскае гаспадаркі зьезд высунуў задачу абавязковага павышэньня валавой продукцыі, узмацненьня таварнасьці, разьвіцьця тэхнічных і працаёмкіх культур. Гэта вымагаецца задачамі індустрыялізацыі з аднаго боку, каб с.-г. давала больш сырцу для прамысловасьці, і неабходнасьцю ўзьняць узровень нашае сельскае-гаспадаркі, з другога.

Сельская гаспадарка зможа ісьці ўперад у сваім разьвіцьці толькі шляхам коопэраваньня, шляхам колектывізацыі. Сельская гаспадарка ўжо становіцца на гэты шлях.

(Працяг будзе).

*) Пачатак глядзі ў № 142.

Выйікі 15-га зьезду УсеКП(б).

З заключнай прамовы Рыкава пры зачыненьні зьезду.

Наступальны рух соцыялізму.

Таварышы, 15-ты зьезд партыі вычарпаў свой парадак дня.

Усе адзначальныя рысы сучасных абставін, тое, што адбываецца на тэрыторыі нашага Саюзу і заграніцаю, знайшлі свой адбітак у работах 15-га зьезду.

Самы факт, што на парадку дня зьезду было пастаўлена пытаньне аб 5-гадовым пляне азначае, што мы прыступілі да ажыцьцяўленьня разгорнутай програмы соцыялістычнага будаўніцтва.

Тав. РЫКАЎ.

На гэтым зьезьдзе ўпяршыню ў якасьці буйнае канкрэтнае задачы паўстала пытаньне адносна будаўніцтва соцыялізму ў вёсцы, на аснове колектывізацыі і аграмаджаньня сялянскае гаспадаркі. Ужо самы факт абмеркаваньня гэтых дзьвух проблем на 15 зьезьдзе партыі ў выстарчальнай меры характарызуе тую новую эпоху, у якую ўступае ўся партыя, рабочая кляса і ўвесь Савецкі Саюз. Самы характар пытаньняў, вырашаных зьездам, зьяўляецца выяўленьнем бязупыннага наступальнага руху соцыялізму.

Пабольш самакрытыкі.

Да апошняга часу мы кожны крок наперад гаспадарчае дзейнасьці вымяралі даваеннымі маштабамі, ступеньню аднаўленьня разбуранага. Цяпер мы будзем вымяраць ня толькі тым, як далёка наперад мы вышлі ад даваенных буржуазных маштабаў у разьвіцьці вытворчых сіл краіны, але, галоўным чынам, тымі якаснымі вымярэньнямі, якія адбываюцца на гэтай аснове ва ўсёй народнай гаспадарцы, тым, наколькі шпарка праходзіць будаўніцтва соцыялістычнага грамадзтва.

Характэрным для XV зьезду партыі зьяўляецца ўсьведамленьне неабходнасьці вымагаць лепшае якасьці работы ад усіх савецкіх і партыйных органаў. Мы робім карэнную рэволюцыю ва ўсіх устоях гаспадарчага жыцьця краіны. Мы праводзім гэту рэволюцыю ў галіне культурнага будаўніцтва—усё гэта патрабуе вялізнага павышэньня якасьці ўсяе нашае работы.

Такога павышэньня якасьці мы можам дамагчыся толькі ў тым выпадку, калі элемэнты самакрытыкі зоймуць у нашай партыі значна большае месца, як гэта было да сучаснага моманту. (Галасы: «Правільна!»). Гэта зусім неабходна для перамаганьня тых вялізных труднасьцяй, якія спаткае рабочая кляса на новым этапе свайго гаспадарчага, політычнага і культурнага разьвіцьця.

Пры абгаварэньні політычнага дакладу ЦК партыі і дакладу тав. Бухарына вы маглі бачыць, што адначасова з паляпшэньнем міжнароднага рабочага руху ўзмацняецца варожасьць міжнароднае буржуазіі супроць СССР. Буржуазія на працягу будучага часу, зразумела, выкарыстае ўсе і ўсялякія меры, каб будаўніцтву соцыялізму і рэволюцыйна-соцыялістычнай рабоце паставіць максымальныя перашкоды, можа быць аж да ўзброенага нападу на граніцу нашага Саюзу. **І побач з соцыялістычным будаўніцтвам, побач з барацьбою за мір, нам на гэтым-жа этапе неабходна ўзмацняць абароназдольнасьць СССР.** Задачы, пастаўленыя XV зьездам перад партыяй, надзвычайна вялікія. Труднасьць іх—вялізная.

XV зьезд вызваліў партыю ад меншавіцкага гнайніка.

Адна з кардынальных пастаноў, ухваленых XV зьездам, заключаецца ў тым, што ён вызваліў партыю ад пагрозы меншавіцкага гнайніка, які стварыўся ўнутры яе. XV зьездам меншавіцкая стрэмка, якая доўгі час нагаляла нашай партыі, у корані і канчаткова вырвана. (Воплескі). Наша партыя вырасла ў барацьбе з меншавізмам, у барацьбе з ім яна вяла рабочую клясу да перамогі. І яна ня была-б бальшавіцкай партыяй, калі-б дапусьціла ва ўмовах дыктатуры пралетарыяту якое-небудзь праяўленьне меншавіцкіх тэндэнцый у сваіх радох.

Пастанова, ухваленая XV зьездам, зводзіцца да таго, **што мы ня будзем, бо мы ня можам, не жадаем, лічым непатрэбным, траціць хоць-бы сотую частку таго часу, які мы патрацілі дагэтуль на барацьбу з опозіцыяй. (Галасы: „Правільна" Воплескі).**

Мы ня можам больш верыць на слова.

Палеміка, дыскусія—скончыліся. Ідэйнае банкроцтва опозіцыі з усёй магчымай у політычнай барацьбе яснасьцю выявілася перад усёй партыяй, перад усёй рабочай клясай.

Што-ж далей? Пасьля ўсяго таго, што было, пасьля адкрытае барацьбы опозіцыі з партыяй, пасьля таго, як опозіцыя на справе перад тварам усяе партыі і ўсяе рабочае клясы даказала, што сёньня яна адмаўляецца ад таго, што гаварыла ўчора, назаўтра рыхтуе якую-небудзь іншую заяву, пасьля таго, як яна парушыла цэлы рад адкрыта даных у заявах абавязацельстваў, мы ня можам на слова давяраць якім-небудзь заявам.

Да пастаноў партыі опозіцыя павінна аднесьціся зусім інакш, чым да сваіх уласных заяў. **Ніякай «лёгкасьці» да пастаноў XV зьезду дапушчана быць ня можа.** (Воплескі).

Перад усімі сумленнымі прыхільнікамі камуністычнае партыі, перад тымі з рабочых, якія заблуджаліся, будучы ўцягнуты ў опозіцыйную работу,—дзьверы партыі будуць адчынены. Яны знойдуць назад дарогу ў партыю.

У адносінах да кожнага з актыўных удзельнікаў опозіцыі, паколькі ён адмаўляецца ад сваіх памылак ідэолёгічных і і організацыйных, партыя, прымаючы яго назад у свой склад, павінна выпрацаваць такога роду меры і ўмовы, якія-б выключалі магчымасьць паўтарэньня ўсяго таго, што было за мінулыя два гады. (**Воплескі**).

Партыя не дапусьціць зрыву сваёй работы.

У адносінах тых, для якіх пасьля доўгае барацьбы супроць партыі адмаўленьне ад поглядаў, якія партыя прызнала меншавіцкімі, аказалася трудней, чым пагроза быць па-за УсеКП(б) і Комінтэрнам, і якія, апынуўшыся за бартом УсеКП(б), спрабуюць выступаць за межамі партыі супроць яе,—у адносінах усіх іх мы ўжывём меры для прыдушэньня ўсіх спроб зрыву нашае работы.

Гэтыя людзі павінны зразумець, што яны для партыі, для рабочае клясы і для рэволюцыі страчаны і з імі партыя ня будзе разводзіць палемікі, а будзе змагацца. (Галасы: «Правільна!» Воплескі).

У адносінах да іх партыя будзе ўжываць тыя-ж меры прыдушэньня політычнае барацьбы, якія яна ўжывала, ужывае і будзе ўжываць да кожнага політычнага руху, што спрабуе з'організавацца ў краіне супроць комуністычнае партыі, супроць рабочае клясы. (Гучныя воплескі).

Пачатую справу давядзем да канца.

15-ы зьезд партыі ўхваліў свае пастановы аднагалосна. Шматлікая колькасьць дэлегацый ад заводаў і фабрык дэмонстравала зусім выключную сувязь партыі з рабочай клясай.

Тав. МОЛАТАЎ. Дакладчык на XV партзьезьдзе па пытаньні аб працы ў вёсцы.

Да моманту 15-га зьезду ў партыю ўступаюць новыя дзесяткі тысяч рабочых.

15-ты зьезд увойдзе ў гісторыю партыі, як магутная, выключная дэмонстрацыя бальшавіцкага адзінства.

Дазвольце мне 15 ты зьезд комуністычнае партыі закончыць выражэньнем ўпэўненасьці, што, абапіраючыся на нашу практыку, на організаванасьць і згуртаванасьць нашае партыі, абапіраючыся на організаваныя вакол нашае партыі шырокія масы рабочых і сялян, мы ня гледзячы на перашкоды ўнутранога і знадворнага парадку, пераможам усе труднасьці і вырашым задачы, што стаяць перад намі, давядзем да канца пачатую намі справу. На тое мы і бальшавікі.

(Гучныя воплескі, усе ўстаюць. Увесь зьезд сьпявае Інтэрнацыянал).

Пастановы зьезду.

Аб тэрмінах скліканьня зьездаў партыі.

На заключным пасяджэньні зьезду тав. Касіор С. прапануе зьезду ўхваліць рад пастаноў, якія адносяцца да організацыйнай галіны. Першая прапанова датычыць тэрмінаў скліканьня зьездаў партыі. Тав. Касіор зазначае, што рад дэлегацый унесьлі прапанову скліканьня зьезды партыі не адзін раз у год, як гэта рабілася да апошняга часу і як гэта агаворана ў статуце партыі, а не радзей аднаго разу ў два гады.

Аб дыскусіі.

Прапанову тав. Касіора зьезд ухваляе.

Далей тав. Касіор за начае, што партыя павінна ўлічыць вопыт партыйнай дыскусіі, якая цягнулася ў працягу двух год. Неабходна забясьпечыць ЦКК поўнамоцтвамі выключаць з партыі тых яе членаў, якія не пажадаюць адказваць праўду ў кантрольнай камісіі.

Прапанова тав. Касіора ўхваляецца зьездам аднагалосна, бяз спрэчак.

Тав. Касіор прапануе зьезду зацьвердзіць наступную частку рэзолюцыі 15 партконфэрэнцыі па дакладу тав. Сталіна аб опозіцыйным блёку, якая адносіцца да парадку праводзеньня ўнутрыпартыйных дыскусій.

„Конфэрэнцыя лічыць, што ўсесаюзная дыскусія можа быць прызнана неабходнай толькі ў тым выпадку, калі: а) гэта неабходнасьць прызнаецца, прынамсі, некалькімі мясцовымі парт'організацыямі губэрскага ці абласнога маштабу; б) калі ўнутры ЦК няма ў наяўнасьці досыць цьвёрдае большасьці ў важнейшых пытаньнях партыйнай політыкі".

Гэтая трэцяя прапанова тав. Касіора ўхваляецца зьездам таксама аднагалосна і бяз спрэчак.

Даклад мандатнай камісіі.

На зьезьдзе прысутнічае 1.660 дэлегатаў з пастаноўчым і дарадчым голасам. Гэтыя дэлегаты прадстаўляюць 887.233 членаў партыі і 348.957 кандыдатаў.

Вельмі паказальна, што на гэтым зьезьдзе куды больш нізавых працаўнікоў, чым на папярэдніх зьездах. Амаль палова дэлегатаў абіраецца на ўсесаюзны зьезд партыі ўпяршыню.

71 процант усіх дэлегатаў рабочыя.

Зьезд аднагалосна зацьвярджае даклад мандатнай камісіі.

СТАЛЁВЫ ВАРТАУНІК ЗАВАЁУ КАСТРЫЧНІКА.

1917--Шчырае комсамольскае прывітаньне ДПУ--1927 г.

Няхай жыве ВЧК—ДПУ!

т. ПІЛЕР Старшыня ДПУ БССР. т. ТРЫЛІСЕР Нам. старш. ДПУ СССР. т. МЕНЖЫНСКІ Старшыня ДПУ СССР. т. ЯГОДА Нам. старш. ДПУ СССР. т. ЗАЛІН Нам. старш. ДПУ БССР.

Пролетарскаму вартаўніку.

Дзесяць год ДПУ—ВЧК зьяўляюцца гадамі цяжкай і ўпартай работы па абароне дыктатуры пролетарыяту і магчымасьцяў соцыялістычнага будаўніцтва ў нашай краіне. Дзякуючы самаадданӑй рабоце атраду комуністых, працаўнікоў ВЧК-ДПУ, мы перамаглі супраціўленьне і сабот ж буржуазеі і зьнішчылі яе організацыйныя цэнтры. Дзякуючы самаадданай рабоце гэтага атраду комуністых, мы стварылі ўмовы для творчай работы пролетарыяту, для моцнага саюзу яго з шырокімі масамі сярэдняга і бяднейшага сялянства. Таму дзесяцігодні юбілей ДПУ зьяўляецца сьвятам усяе рабочае клясы і шырокіх мас сялянства, організаваных вакол рабочае клясы для соцыялістычнага будаўніцтва ў нашай краіне.

ВЧК узьнікла ў тыя дні, калі расейская буржуазея пасьля Кастрычнікаўскае рэволюцыі падняла галаву для організацыі паўстаньня супроць дыктатуры пролетарыяту, калі буржуазная інтэлігенцыя адмаўлялася працаваць з савецкай уладай і організоўвала саботаж савецкага ўраду. ВЧК узьнікла ў тыя дні, калі савецкі урад павінен быў абвясьціць першую і самую моцную партыю буржуазеі—партыю кадэтаў па-за законам. Дзякуючы рабоце ДПУ, кадэты былі выкінуты з краіны на Дон, на Кубань, у Сібір. Кляса супроць клясы стала ў грамадзянскай вайне. Буржуазія супроць пролетарыяту стала адкрытым ваенным фронтам. Пролетарыят напружанасьцю ўсіх сваіх сіл канчаткова і беззваротна перамог у грамадзянскай вайне буржуазею.

У змучанай, галоднай і халоднай краіне буржуазея ў гады грамадзянскае вайны знаходзіла агэнтаў сярод рэштак кадраў афіцэрства, буржуазнай інтэлігенцыі, памешчыкаў і капіталістых. ВЧК-АДПУ—вушы і вочы рабочае клясы,—павінна была ўзяць на вучот усе гэтыя контр-рэволюцыйныя сілы для таго, каб раздушыць іх, каб задушыць гэту гадзіну, якая аблытвае нявопытныя і маласьвядомыя масы. ДПУ—ВЧК гэту задачу выканала з гонарам.

Ва ўмовах новага гаспадарчага будаўніцтва буржуазея спрабавала шляхам экономічнага шпіянажу, падрывам нашае будаўнічае работы, казнакрадзтвам і спэкуляцыяй перашкодзіць нам будаваць новае грамадзтва. ДПУ павінна была ўзяць на сябе гэту важнейшую іцяжэйшую задачу соцыялістычнага будаўніцтва нашае краіны—задачу барацьбы з гэтымі зьявішчамі—для таго, каб пакончыць з агэнтураю нашай і замежнай буржуазеі. Яна з гонарам выканала гэту задачу.

Ва ўмовах капіталістычнага абкружэньня ДПУ павінна была ўзяць на сябе задачу абараняць нашу краіну ад замежнага шпіянажу, бандытызму, які арганізоўваўся з-заграніцы. Яна расправілася з усімі афіцэрска-кулацкімі бандамі, зьнішчыла іх у корані.

Гэту работу ДПУ магла выканаць толькі пры поўным і ўсямерным падтрыманьні ўсяе рабочае клясы, пры тэй умове, калі кожны рабочы, тым больш, кожны член партыі, лічыў сваім абавязкам, сваім **гонарам**, быць супрацоўнікам і паплечнікам ДПУ-ВЧК. Гэту работу ВЧК-ДПУ магла выканаць толькі пры тых умовах, што на чале яе стаялі лепшыя з лепшых,—самы лепшы, самы баявы, самы аддані атрад комуністых, якія не баяліся самахвяраваньня для справы пролетарскае дыктатуры, для справы соцыялістычнага будаўніцтва. Гэту работу ДПУ магла выканаць толькі пры аднэй умове: пры ўмове, калі яна зьвязвалася ва ўсёй сваёй рабоце з самымі шырокімі масамі рабочае клясы і сялянства.

Тав. ДЗЯРЖЫНСКІ.

Рабочая кляса адпаведным чынам ацаніла работу сваёй ДПУ, сваёй ВЧК. Яна акружала працаўнікоў ДПУ атмасфераю **поўнага даверʼя** і **поўнае** дапамогі, яна гэта будзе рабіць і надалей.

Мы ўсё яшчэ знаходзімся ў капіталістычным абкружэньні, мы ўсё яшчэ знаходзімся перад небясьпекаю вайны, усё яшчэ буржуазія знаходзіць агэнтаў у нашай краіне для барацьбы супроць пролетарыяту і супроць соцыялістычнай рэволюцыі. ДПУ павінна і надалей знаходзіцца на баявой варце для барацьбы з усімі проіскамі буржуазіі. Толькі калі канчаткова адамруць клясы ў нашай краіне, калі будзе дасягнута поўная і канчатковая перамога соцыялізму, працаўнікі ДПУ змогуць перайсьці да мірнае творчае працы.

Рабочая кляса ўсё яшчэ павінна быць напагатове.

Рабочая кляса ўсё яшчэ павінна трымаць меч у сваіх руках для абароны сваіх кастрычнікавых заваёў.

Рабочая кляса ўсё яшчэ павінна мець свае вочы і вушы ўсюды, дзе яшчэ знаходзяцца рэшткі буржуазіі, усюды, дзе яшчэ меншавіцка-эсэраўская дэмагогія можа знайсьці сабе якую-небудзь глебу.

ДПУ—гэта вочы і вушы рабочае клясы.

ДПУ—гэта асноўны орган дыктатуры пролетарыяту.

ДПУ—абаронца ўсіх прыгнечаных.

ДПУ—перадавы барацьбіт за соцыялізм у нашай краіне!

В. Кнорын.

Прывітаньне ад ЦК ЛКСМБ.

Дзесяць год ЧК—ДПУ. 10 год упартай цяжкай барацьбы з контррэволюцыяй, барацьбы, накіраванай на стварэньне нормальных умоў рабочай клясе будаваць соцыялізм.

Перамога за чэкістамі!

Комсамол з сваіх шэрагаў уліў у стальныя калёны чэкістаў нямала лепшых сваіх прадстаўнікоў.

Мы гардзімся гэтым!

Комсамол і рабочая моладзь у 10-цігодзьдзе ВЧК—ДПУ шле рэволюцыйнае прывітаньне чэкістым рэволюцыянэрам.

Няхай жыве ВЧК—ДПУ—караючы меч пролетарскай рэволюцыі!

Сакратар ЦК ЛКСМБ А. Бараньнікаў.

Памяці загінуўшых таварышоў.

Ужо ў першыя месяцы існаваньня ВЧК контр-рэволюцыя вырывае з чэкісцкіх шэрагаў нямала ахвяр. Забіты эсэрам т Урыцкі, старшыня Петраградзкай Надзвычайнай Камісіі, член ЦК бальшавіцкае партыі, адзін з організатараў Кастрычнікавага паўстаньня. Тав. Урыцкі меў у мінулым звыш 20 год рэволюцыйнае працы.

Здрадніцка забіты т.т. Цыгелка, Кроўкліт, шмат комісараў і чырвонаармейцаў корпусу войск ВЧК. Крыху пазьней загінуў член Пензенскай Губэрскай Надзвычайнай Камісіі т. Ягораў, скатавана белагвардзейцамі ў Рузаеўцы т. Пушілава.

Усяго блізка паўтара гады таму назад пакінуў нас, згарэў на баявой варце т. Дзяржынскі, заснавальнік ВЧК і яго нязьменны правадыр і кіраўнік, памяць аб якім жыве ў кожнага чэкіста, у кожнага рабочага, у кожнага працоўнага. Цяжкая, незаменная страта.

Улетку 1927 г., у дзень забойства т Войкава, загінуў таксама ахвяраю белагвардзейскага замаху адзін з кіраўнікоў АДПУ БССР т. Апанскі, стары партыец, стары чэкіст, які з 1919 г. безупынна працаваў у органах АДПУ, член ЦВК Беларусі і кандыдат у ЦК партыі Беларусі.

У 1926 г. АДПУ, у выніку катастрофы, траціць аднаго з сваіх лепшых працаўнікоў—старшыню Закаўкаскага ЧК т. Магілеўскага. Адначасова з ім гіне т. Атарбэкаў.

Немагчыма зьлічыць усе тыя страты, якія мелі за гэтыя гады органы ВЧК-АДПУ.

Падамо толькі некаторыя прыклады:

У 1919 г., у часе стрэкапытаўскага паўстаньня, агідна забіты старшыня Гомельскага Губчэка т. Ланге.

У Чалябінску у маі 1918 г., агідна засечаны казакамі член Губчэка.

У 1920 г., у барацьбе з белапалякамі, пад Лідай гэройскі загінуў начальнік асобнага аддзелу 3 арміі т. Дукельскі.

У 1921 г. загінуў на баявой варце старшыня Карачаўскага ЧК т. Рабчанка.

У 1920 г. забіты бандытамі опэрацыйныя працаўнікі Тамбоўскага Губчэка т. т. Хлопаў, Іваноў і Гарукоў.

У 1920 г. агідна засечаны бандаю Махно працаўнік Марозаўскага ЧК т. Ляшчэнка.

У 1925 г. загінуў у барацьбе з шпіёнамі і кантрабандыстамі т. Балтаногаў, працаўнік пагран. войск АДПУ.

Тав. МАГІЛЕЎСКІ.

У 1927 г., пры перастрэлцы з фінскімі шпіёнамі-перабежчыкамі, загінуў супрацоўнік пагран-загароды т. Фадзееў.

Усе гэтыя ахвяры ня былі дарэмнымі. Органы ВЧК-АДПУ выканалі свае задачы, справіліся з унутранай контр-рэволюцыяй. Гэтыя ахвяры не паслабілі «пагражаючага» мяча рэволюцыі—ВЧК-АДПУ, не паслабілі чэкісцкіх шэрагаў, а наадварот, яшчэ шчыльней згрупавалі іх, загартавалі для новых боек з контр-рэволюцыяй.

Зараз, у гадавіну 10-цігодзьдзя ВЧК-АДПУ, успамінаючы пакінуўшых нас і загінуўшых таварышоў, працаўнікоў АДПУ, будзем вучыцца на іх прыкладзе, як змагацца з контр-рэволюцыяй, як выконваць свой абавязак чэкіста.

Пяць гадоў назад

(Успаміны старога чырвонага пагранічніка).

Ні ў казарме, ні ў хаце...

Лічыліся тады «казармавыя ўмовы» а якія казармавыя ўмовы былі ў сапраўднасьці?

Умовы казармавыя, а казармаў не было. Большасьцю пагранічнікі жылі ў зямлянках, чалавек па 20, а некаторыя ў сялянскіх хатах. А шчасьцем лічылася, калі хто жыў у сялянскай хаце?

Адзін лапаць, другі бот...

Пра суконныя ўбраньні ніхто і не марыў. У летнім рызыкавалі. А ці было і гэтага даволі?.. Шынэлькі старэнькія. Другі яшчэ з грамадзянскай вайны шынэль мае: уся ў дзірах. А ў каго [illegible] зусім армяк ці паўсьвітак.

Ботаў ня было, баціпкі і лапці выдаваліся. А як выдаваліся?.. Часам дзьве пары, а часам—ніводнай.

Што рабіць, калі, напрыклад, ад баціпка падносак адпадае? Строіць?.. Дзе?.. За што?.. Валі, надзявай лапаць на баціпак, каб падноска трымалася.

Не да чаю, калі есьці хочацца

Елі саўсім дрэнна. Хлеба атрымлівалі паўтара фунта. А што да хлеба?..

Ня хлебам-жа адным чалавек сыты будзе.

Сухі паёк. Страва ў кацялках варылася. Чай—таксама. Прышоў з варты — раскладай вогніска, вары чай.

Жыцьцё было цяжкое, а вучыцца трэба...

Жыць было вельмі цяжка: у холадзе і прагаладзь, без дагляду, а заняткі праходзілі. Цьвёрдых праграмаў і пляну тады яшчэ ня было, але заняткі праходзілі. Былі страявыя заняткі і палітчастка.

Час тады быў трывожны: было шмат бандытаў, Польша рознымі спосабамі старалася напакасьціць, патрабавала грошы па Рыскім дагавору (і гэта ў галодны год). Трэба было займацца, каб усё ведаць і выконваць так, як вымагала рабоча-сялянская ўлада.

Вось у якіх умовах даводзілася жыць і ахоўваць мяжу пяць гадоў таму назад.

Цяпер умовы зусім другія, не пазнаць.

Новыя таварышы, прачытаўшы гэтыя ўспаміны, параўнаюць даўнейшыя ўмовы з сучаснымі і тады ўбачаць:

на колькі мы вырасьлі за такі кароткі час;

што нашае становішча з году ў год значна паляпшаецца;

мы маем новае, цёплае адзеньне, маем добрыя харчы; жывём у новых, цёплых старажках; у нас ёсьць газэты, кнігі, чырвоныя куткі, бібліотэкі, чытальні...

Стары Пагранічнік.

БАРАЦЬБА З КОНТР-РЭВОЛЮЦЫЯЙ У БЕЛАРУСІ.

(З успамінаў).

1921 год. Вайна з Польшчаю офіцыйна скончылася, але адбывалася барацьба па ліквідацыі т. зв. арміяў Балаховіча, Савінкава, Перамыкіна. Ня спынялася барацьба з «Зялёным Дубам» і з «Народным саюзам абароны бацькаўшчыны і волі» на чале з Савінкавым, які знаходзіўся ў Польшчы і працаваў па даручэньні 2-га аддзелу польскага генэральнага штабу, перадаючы сакрэтныя дакуманты аб нашай Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі. Адбывалася барацьба і з іншымі антысавецкімі групамі, бандамі і г. д.

У 10-ыя ўгодкі ВЧК-АДПУ мімаволі ўспамінаецца тая цяжкая праца, якая прыпала на долю ДПУ па зьнішчэньні ўсёй гэтай погані. Мне прыходзіць на памяць чэрвень месяц 1921 году, калі палкоўнік Паўлоўскі, які называўся камандуючым Заходнім Вокругам меркаванага савінкаўскага ўраду, учыніў налёт на безабароннае мястэчка Пухавічы, бышага Ігуменскага павету. Яўрэйскае жыхарства мястэчка было разграблена; была накладзена контрыбуцыя; учыняліся расстрэлы перад вачыма жыхарства ні ў чым невінаватых юнакоў-вучняў толькі за тое, што яны яўрэі; браліся заложнікі.

На месца ўчынку прыяжджаюць супрацоўнікі ЧК. З атрадам выступае бышы павятовы ваенны камісар Жылінскі Міхась, які, як пазьней выявілася, працаваў на баку бандытаў. Атрад пад яго кіраўніцтвам «нагэтулькі ўдала дзейнічае», што ніякіх вынікаў ад спатканьня з бандытамі не дае. Заложнікі бандытамі ў той самы дзень расстрэльваюцца. Так цягнецца некалькі тыдняў, пакуль кіраўніцтва па опэрацыі цалкам не пераходзіць да ЧК-ДПУ. Вырашаецца пытаньне аб арышце Жылінскага, але формальнасьці прымушаюць адкласьці арышт на дзень, а ў гэты час Жылінскі з бандаю і «галоўнакамандуючым Заходнім Ваенным Вокругам» уцякае ў Польшчу. Праз 3 тыдні яны ізноў вярочваюцца з вялікаю бандаю і адозвамі, надрукаванымі ў Варшаве, да «падманутых комуністаў». На трэці-чацьверты дзень банда была р а з ь б і т а, а рэшты яе, кінуўшы ўсю літаратуру і ўсе свае запасы, ледзь выбраліся назад у Польшчу. Матарʼялы, здабытыя ДПУ, былі нагэтулькі важкія, што наш урад пасылае ноту суседняй дзяржаве і патрабуе высылкі контр-рэвалюцыянэраў і спыненьня афіцыйнай дапамогі ім.

І вось афіцыйна Савінкаў і іншыя з Польшчы высылаюцца, а неафіцыйна, пры выкананьні адпаведнай конспірацыі, адбываецца далей тая самая праца. Праз рукі органаў ДПУ праходзяць па чарзе палкоўнік Арлоў, гэрой койданаўскага наскоку на выканком, бышы камісар Жылінскі, а затым Савінкаў, «галоўнакамандуючы Заходнім вокругам» Паўлоўскі і шмат іншых асоб, якія спрабавалі выслужыцца перад 2-м аддзелам суседняй дзяржавы.

«Я ведаў, куды іду, я нават першы раз не хацеў выходзіць, — заяўляе на судзе ў апошнім слове Жылінскі, — але мяне прымусілі першы раз выйсьці з бандаю таксама, як прымусілі пісаць проклямацыю, ісьці назад з бандаю і далей ізноў праводзіць тую-ж брудную працу»...

Чым-жа ЧК-ДПУ разьбівала гэтую погань? У чым яе магутнасьць?

Калі ўспамінаеш барацьбу з контр-рэволюцыяй, дык мімаволі прыходзяць на памяць такія факты: малады 15-цігадовы хлапчук заўважвае ў харчэўні навясковаму апранутага чалавека, які расплачваецца далярамі за вячэру і распытвае пра казармы артылерыйскага палка. Хлапчук дагадваецца, ў чым справа, і вядзе гэтага чалавека замест казармы ў комэндантуру ДПУ.

Вось прыехаў брат да брата з суседняй дзяржавы і праз некалькі дзён пачынае вербаваць яго для працы на карысьць той дзяржавы, адкуль ён прыехаў. Брат вядзе брата ў ДПУ і просіць разабрацца ў гэтай справе, заяўляючы, што думаў, што яго брат прыехаў сумленна жыць у СССР, а на справе аказаўся шпіёнам.

Рабочы прыходзіць у ДПУ і апавядае, што ён некалькі разоў за грошы вазіў у суседнюю дзяржаву ад нелегальнага чалавека нелегальныя пакеты, і аддае сябе ў рукі пролетарскага правасудзьдзя.

Сяляне пагранічнай паласы аказваюць значную дапамогу. Яны затрымліваюць «гасьцей» з суседняй дзяржавы па ўсіх ваенных правілах, з сякераю ў руках замест вінтоўкі, прымушаючы жонку рабіць вобыск, каб узброены вораг ня мог страляць. Сяляне паведамляюць аб перабежчыках і бандытах і бяруць удзел у боях з бандытамі без ніякае зброі, як быў выпадак сёлета ў Смаленскай губэрні і Полацкай акрузе.

Дык вось адкуль бярэцца моц ЧК—АДПУ, якую так ненавідзяць белагвардзейцы. Гэта моц у падтрыманьні АДПУ з боку шырокіх працоўных мас, якія любяць і шануюць свой баявы орган.

Я. І. Гродзі

Пра карняплоды, электрычнасьць, трактар і... бога.

Добры плуг і сеялку на поле—канец бядняцкай долі.

У калядныя дні арганізоўвайце ў хаце-чытальні добрую антырэлігійную гутарку ці навуковую лекцыю. Справу трэба наладзіць так, каб тая частка моладзі, якая яшчэ хістаецца ў набажэнстве, пасьля каляд канчаткова зразумела ўвесь дурман і хлусьню рэлігіі.

Пакажы прыклад другім.

Моладзь у хаце-чытальні на каляды.

„Не адной прапагандай жыў будзе чалавек». Для яго «няіснуючай душы» патрэбны і забавы.

Мы ня супроць весельля моладзі і дарослых, ня супроць забаваў. Мы супроць звычайнага сьвяточнага, п'янага і дзікага [illegible], з яго хуліганствам, бойкамі, руганьнёй. **Мы за новыя здаровыя, цікавыя забавы.**

У працівагу сьвяточнай варэжбе для адцягненьня ад яе і для разаблачэньня веры ў цуды, варта падрыхтаваць і наладзіць

Як ні старайцеся, а ўтрымаць ня ўдасца.

вопыты. Якія іменна вопыты можна правесьці, як і што трэба зрабіць—указаньні аб гэтым можна знайсьці ў зборніку «Клуб против церкви».

Вечар на каляды.

Перад калядамі варта наладзіць вечар у хаце-чытальні ў тыя самыя часы, у якія ў царкве будзе абедня. Склад прысутных гэтага вечару будзе залежыць ад вынікаў папярэдняй антыкаляднай прапаганды і ад програмы самога вечару. Гэтаму програму вечара неабходна зрабіць багатай па зьместу, цікавай, **па характару прапагандысцкай.**

У ранейшыя гады ва многіх хатах-чытальнях у гэты вечар наладжваліся скокі. Мы лічым, што гэтага ня варта рабіць, бо такі характар вечару ўзлуе веруючую частку сялян, выкліча ў іх незадаваленьне супроць бязбожнікаў і супроць антырэлігійнай прапаганды.

Пагэтаму, куды цікавей на каляды не наладжваць галавакружыцельнага вясельля і скокаў. А што зрабіць?—Паставіць добры даклад, ці лекцыю на адну з тэм, зьвязаных з калядамі, ілюстраваць яе па магчымасьці чароўным ліхтаром, плякатамі і інш.

Не абавязкова ўсю програму вечару рабіць выключна антырэлігійнай: можна ўключыць у яе і кароткі даклад аб апошніх агульна-палітычных, культурных і эканамічных навінах, ці чытанку з цэнтральных і мясцовых газэт, найбольш цікавых навін. Для нас важна, каб тая частка сялян, якая яшчэ хістаецца ў справе набажэнства, у выніку вечара зрабіла вывад, што куды цікавей і карысьней быць у хаце-чытальні, чым у царкве.

Само сабой разумеецца, што ў часе перадкаляднай прапаганды і асабліва на каляды і ў дзень нараджэньня бога неабходна пазьбягаць грубых выразаў аб рэлігіі, якія маглі-б адштурхваць сялян ад антырэлігійнай прапаганды і хаты-чытальні; **ніякага грубіянства, ніякіх нетактычных выпадаў** нельга дапускаць у часе антырэлігійнай прапаганды.

Работа ў дні каляд.

Неабходна, каб хата-чытальня была адчынена ў першыя тры дні каляд раніцою на працягу ранішняга богаслужэньня, каб сяляне, якія не жадаюць быць у царкве, маглі разумна і з цікавасьцю для сябе скарыстаць гэтыя хвіліны. Многіх сялян, асабліва моладзь, хатнія прымушаюць ісьці ў царкву, а часам і за руку цягнуць. І калі ў гэты час хата-чытальня будзе зачынена, дык нехаця застануцца ў царкве тыя, хто і не хацеў-бы там быць.

Характар работы хаты-чытальні ў гэты час павінен быць такім-жа, як і ў папярэднія дні. Гэта значыць, ня так увесяліцельны, як пропагандысцкі. Комсамольцам, гуртку бязбожнікаў і ўсяму вактыву хаты-чытальні неабходна загадзя падрыхтаваць матар'ял для работы ня толькі цікавы, але і шырокі і рознавыгляднЫ, каб яго хапіла на ўвесь час. Пры гэтым трэба памятаць, што на баку папоў у гэты час будзе і сіла прывычкі насельніцтва, і ўрачыстасьць богаслужэньня. З гэтай прычыны, прыцягнуць у хату-чытальню ў ранішнія часы можна толькі тады, калі ў ёй будзе нешта цікавае.

Было-б зусім недастаткова адчыніць хату-чытальню, каб даць магчымасьць зайсьці ў яе ўсім жадаючым, а там— «рабі, што каму жадаецца». Трэба гэтыя дні спаткаць падрыхтаванымі!

Замацаваць працу.

Пры павялічэньні інтарэсу ў сялян да антырэлігійнай пропаганды, трэба правесьці агітацыю за выпіску газэты „Бязбожнік».

Там, дзе да гэтага часу ня было ячэйкі саюзу бязбожнікаў, комсамольцам у часе антырэлігійнай пропаганды варта праявіць ініцыятыву для стварэньня такой ячэйкі і з яе дапамогаю наладзіць сыстэматычную пастаянную антырэлігійную работу ў хаце-чытальні.

Ф. Кавалёў.

Барацьба трактара з богам.

«Ён—усё можа».

Для селяніна рэлігія ня проста вера ў бога; рэлігія для селяніна—гэта **«зборнік правіл і рэцэптаў» на кожны выпадак, які можа здарыцца ў яго штодзенным сельска-гаспадарчым жыцьці:** і як выклікаць добры ўраджай, і як пазбавіцца ад шкоднікаў, як пазбавіць жывёлу ад хваробаў і г. д. Сялянская рэлігія носіць практычны характар і цесна зьвязана са ўсім яго вытворчым укладам.

Такі практычны характар рэлігія селяніна набыла дзякуючы таму, што для селяніна рэлігія—сьветапогляд, які быццам дае яму адказ на ўсе практычныя пытаньні, што ўзьнікаюць у працэсе яго працы.

У царкве іезуітаў у Мюнхэне знойдзен вялікі склад зброі, у тым ліку больш 200кулямётаў, сотні процівагазаў і г. д.

Заслона, якая хавае праўдзівасьць.

Хрысьціянства скарыстала сьветапогляд селяніна, прыстасавала да яго свае абрады і стала для селяніна тым, чым зьяўляецца рэлігія для дзікара—яна замяняе селяніну веды. Трымаючы сялянства ў цемнаце, зацямняючы навуковае разуменьне сьвету, прыродных зьявішчаў, ад якіх залежыць сялянская гаспадарка, духоўніцтва працавала для эканамічных інтарэсаў пануючых буржуазных клясаў.

Схватка трактарам з богам.

Праходзячая рэволюцыя ў вёсцы—**уводзеньне новых удасканаленых спосабаў апрацоўкі зямлі, увядзеньне машын—руйнуе стары сьветапогляд, вызваляе селяніна ад залежнасьці ад прыродных зьявішчаў,** руйнуе яго рэлігійнасьць, выкідае ўвесь рэлігійны хлам, якім акутваў вёску павук—поп. У гэтай барацьбе за новы сьветапогляд, за новую гаспадарку, вялікае значэньне

З старажытных малюнкаў: кожны народ па свойму ўяўляў сваю богамацер. Тут малюнкі божых мацераў: Крышны, Ісуса, Горуса, Буды.

маюць сельска-гаспадарчыя машыны, у прыватнасьці трактар.

Нядаўна савецкі ўрад купіў 50.000 трактараў, якія праз сельска-гаспадарчую коопэрацыю разыйдуцца па краіне. Значэньне трактара ў гаспадарцы селяніна вельмі вялікае. Трактар скарыстоўваецца на палявых работах на працягу 90 дзён у гаду, а іншы час году трактар скарыстоўваецца для пастройкі дарог, для перавозкі цяжараў, для пілаваньня лесу, у якасьці рухавіка для сельска-гаспадарчых машын, для пераапрацоўкі сельска-гаспадарчых продуктаў. Трактар уводзіць поўную рэволюцыю ў сялянскай гаспадарцы, аб'ядвае сялянскую гаспадарку, бо апрача работ, што мае інтарэс для кожнага селяніна ў паасобку, ён утварае грамадзкія работы, патрэбныя ўсёй вёсцы, сельсавету.

І конь сталёвы апавясьціць канчыну рэлігійнаму дурману.

Скарыстаць поўнасьцю трактар, прыцягнуць да яго працы насельніцтва, коопэраваць вёску—гэта значыць зьмяніць псыхолёгію селяніна, выпрацаваць у ім грамадзкія навыкі. Задача комсамольца і ўсякага культурнага працаўніка ў вёсцы, **прапагандаваць трактар, абвясьціць паход за новую вёску, супроць недародаў і засух, супроць праспалосіцы і трохполкі, супроць беднасьці, голаду і адсталасьці сялянскага жыцьця, супроць рэлігійных забабонаў, заснаваных на адсталым быце.**

Задача трактара—пераворваць ня толькі сялянскія палі, але і мазгі, навыкі, увесь уклад сялянскага жыцьця, увесь сялянскі сьветапогляд.

Такім чынам будзе створан новы лад сялянскага жыцьця—лад коопэратыўны. Трактар пераможа бога і сваім сталёвым сьвістам апавясьціць канчыну рэлігійным забабонам.

Трактарыст.

Электрычнасьць на небе і на зямлі

«Грыміць гром—бог сварыцца».

Гром і маланка маюць у вытворчым жыцьці чалавека вялікае значэньне. Ня ведаючы сапраўдных прычын паходжаньня навальніцы, чалавек тлумачыць яе дзейнічаньнем асобнай сілы, бога, які можа па свайму жаданьню выклікаць навальніцу, зрабіць гром і маланку. Навальніца і маланка—гэта божае папярэджаньне, зброя божага гневу—думаюць так цёмныя людзі.

У нас „спэцам" у галіне грому і маланкі зьяўляецца Ільля-прарок, памяць якога (Ільлі) сьвяткуецца 2-га жніўня (па старому стылю 20 ліпеня). Ільля катаецца на вогненай каламашцы па небе і выклікае гром і маланку. У вёсцы Ільлю асабліва ўшаноўваюць таму, што ў працы на полі па ўборцы ўраджаю навальніца займае вялікае месца: кожны яе баіцца і просіць бога, каб ён зьлітаваўся і не паслаў на хлеб грому з вялікім дажджом.

Гэта ня проста рэлігійнае сьвята, а сьвята, зьвязанае з гаспадаркай селяніна, з яго адсталым сельска-гаспадарчым бытам.

Сакрэт Ільлёвай каламашкі.

Вера ў Ільлю-прарока трымаецца яшчэ месцамі і зараз толькі таму, што наша сельская гаспадарка ў большасьці вядзецца прымітыўнымі спосабамі, селянін яшчэ не пасьпеў усебакова пазнаёміцца са ўсімі зьявамі ў прыродзе, а папы, якім сьвяткаваньне гэтага дню давала вялікія афяраваньні, забівалі сялянскія галовы пропаведзямі з рознымі пагрозамі.

Барацьба з гэтымі забабонамі павінна весьціся шляхам пашырэньня навукі сярод працоўных цёмных мас. Навука выкрыла сакрэт каламашкі прарока Ільлі і растлумачыла паходжаньне маланкі, грому, утварэньне хмар і інш.

Цяпер ужо нават маленькія дзеці знаёмы з электрычнасьцю. Яны, напрыклад, увечары, калі патухне лямпа, злоўяць ката і хуценька гладзяць яго рукою. Ад трэньня атрымоўваюцца іскрынкі электрычнасьці. Другія бяруць газэтны ліст, прыкладаюць яго да цёплай печкі, шаруюць суконку і, потым калі газэціну адрываюць ад пэчкі атрымоўваецца разрад электрычнасьці, якое ўтварае нават трэск і сьвятло.

Ды цяпер электрычнасьць—не навіна. Ува многіх вёсках, у дзень дзесяцігодзьдзя Кастрычніка, запалілася лямпачка Ільліча, якая вядзе рашучую барацьбу з прарокам Ільлём.

Як-жа ўтвараецца навальніца?

У сьпякотныя дні паветра на паверхні зямлі награваецца мацней, чым вышэй ляжачыя пласты і паднімаецца ўверх, дзе яно астывае і дзе зьяўляюцца белаватыя хмары. Яны паходзяць ад васходзячых токаў паветра, і пры моцным току паветра ўтвараецца хмара навальніцы, якое дае дождж-лівень з градам, маланкай, громам.

Перад навальніцай адбываюцца такія зьмены: спачатку тэмпэратура моцна павышаецца (перад навальніцай здорава парыць), потым, к пачатку навальніцы, тэмпэратура паніжаецца, вільготнасьць павялічваецца, вецер, які раней быў, зусім сьціхае.

„Маланку запрэглі ў машыны".

Электрычнасьць, якая паказвае сябе на небе громам і маланкай, можна атрымоўваць на зямлі, пры дапамозе машын і другімі спосабамі. Калі чалавек авалодаў гэтай сілаю, ён перастаў баяцца яе, а падначаліў яе сабе, прымусіў служыць яе ва ўсіх галінах жыцьця.

У жыцьці чалавека электрычнасьць мае вялікую моц. Яна асьвятляе дамы, прыводзіць у рух млыны, малатарні, станкі на фабрыках, рухае цягнікі, плугі і інш. Фёдараў.

Сельска-гасп. машыны і бязбожжа.

„Дай бог здароў'я майму плугу".

Слабая сельска-гаспадарчая тэхніка, якая ставіць селяніна у вялікую залежнасьць ад прыроды, зьяўляецца прычынаю рэлігійнасьці селяніна, прымушае яго прыбягаць к дапамозе звышпрыроднай сілы, карыстацца рознымі забабонамі ў тых выпадках, дзе яму не хапае сваіх ведаў.

Разам з тым слабая сельска-гаспадарчая тэхніка пакідае месца усялякім выпадковасьцям у гаспадарцы селяніна, чаму і вымушае яго ўзьдзейнічаць на тыя сілы, ад якіх быццам-бы залежыць яго дабрабыт, шляхам усялякіх заклінаньняў і абрадаў, якія і утвараюць рэлігійныя вераваньні селяніна.

Ці могуць машыны атакаваць царкву.

Барацьба з рэлігійнымі вераваньнямі селяніна магчыма шляхам уздыму сельска-гаспадарчай тэхнікі, шляхам азнаямленьня яго са значэньнем машын у сельскай гаспадарцы і пашырэньня іх. У часе калядных антырэлігійных гутарак трэба **выявіць магчымасьці машынізацыі вёскі, азнаёміцца з мерапрыемствамі савецкай улады, накіраванымі да задавальненьня вёскі машынамі, зразумець ролю коопэрацыйных машынных таварыстваў у справе ўздыму грамадзкага разьвіцьця вёскі.**

Там, дзе машыннае таварыства існуе, моладзь павінна пацікавіцца, як машыны захаваны на зіму, ці не ржавеюць яны, ці не валяюцца яны ў каго-небудзь пад страхою.

Добрая бальніца—магіла богу.

«Усе хваробы—ад усявышняга».

Ці трэба даводзіць, якое шчасьце для чалавека здароўе, і якое няшчасьце хвароба?

Навука, вывучаючы прыроду, чалавека і яго жыцьцё, вынайшла вялікую колькасьць сродкаў у барацьбе з рознымі хваробамі. Воспа, якая апустошвала раней цэлыя краіны, з вынаходжаньнем прывіўкі перастала быць страшнай.

Знойдзены прывіўкі супроць чумы, халеры, ашаленства і іншых атрут чалавецтва.

У апошні час пачалі ўтвараць вопыты над амаладжэньнем.

Рэлігія абвясьціла вучоным і ўрачам бязьлітасную вайну.

Рэлігія, лічачы, што **хвароба ад бога,** прасьледвала дактароў за тое, што яны падрывалі сваімі вынаходжаньнямі казкі сьвяшчэнных кніг, а разам з гэтым і «царкоўную лавачку».

Мерлі мільёны людзей.

Як-жа бог і вера самі ахоўвалі здароўе людзей ад розных павальных хваробаў?

Публічныя дамы і нябывалая гразь, у якой тапіліся сярэднявяковыя гарады, самым жудасным чынам дзейнічалі на здароўе тагочаснай Эўропы. Усюды распаўсюджваўся сіфіліс і рабіў страшэнныя апусташэньні. Сіфіліс правіkuў у дамы гараджан і манастыры. Манахі перадалі яго манашкам. Да сіфілісу далучыліся і жудасныя эпідэміі чумы, ці «чорнай сьмерці». Чумныя эпідэміі ўносілі людзей мільёнамі, у адну эпідэмію вымірала трэць, палова, нават дзьве трэці колькасьці насельніцтва. На ўсіх хатах былі намазаны крыжы з надпісам: **«Зьлітуйся над намі гасподзь!»**

Замест разумных мер, што рабіла рэлігія?

Назначаліся ўрачыстыя малебны з крыжавымі ходамі, якія зьбіралі тысячныя натоўпы люду са ўсіх месц, дзе асабліва панавала зараза, і тут, у цеснаце, яна хутка і шырока распаўсюджвалася. Зьвяртаючыся дамоў з процэсіі, многія нясьлі з сабою на вопратцы, на валасах сьмертаносныя мікробы (так завуцца тыя малюханечкія істоты, якія ўчыняюць заразныя хваробы).

„Любі бліжэйшага свайго... хоць ён і сядзіць на тваёй шапцы".

Ня лепш абстаіць справа з веруючымі і ў нашыя дні.

Чаго стоіць адно толькі прыкладваньне да мошчаў і да ікон розных сіфілітыкаў, чахотачных, каросьлівых і інш.?

Хворыя трахомай з вераю выціраюць сабе вочы лентачкай ад «цудатворнай» іконы, старанна перадаючы такім чынам хваробу проста людзям са слабымі вачыма.

Адна толькі царква сьв. Кузьмы ў Ізэрні, на поўдні Італіі, пераразаразіла сваім «цудатворным маслам» цэлую краіну сіфілісам.

Лурдцкія «сьвятыя» крыніцы.

Пісьменьнік Золя ў сваім романе «Лурд» так апісвае ванны цудатворнай крыніцы вядомага лурдскага манастыра ва Францыі:

«Вада ў гэтых ваннах не адрозьнівалася прывабнасьцю; ад страху, што яе ня хопіць у крыніцы, манахі, якія загадвалі пяшчэрай, апаражнівалі ванны і напаўнялі іх зноў толькі два разы ў дзень; такім чынам, каля сотні хворых купаліся ў аднэй і тэй-жа вадзе».

Можна сабе ўявіць, які жудасны булён атрымоўваўся там пад канец.

У ваннах зьбіралася ўсякая ўсячына: у ёй плавалі скалкі сукровіцы, астачы скуры, струпы, камякі крыві, абрыўкі бінтоў.

Гэта быў сапраўдны сейбіт розных заразных бацыл, і цуда зьяўлялася ў тым, што хворыя выходзілі жывымі з гэтай неўявімай грязі.

А хіба-ж ня тое атрымоўваецца ў часе прычашчэньня? Як-ж толькі хваробаў не передае сваёй лыжачкай поп за аднэй абедняй сваім цёмным прыхажанам? Б.

Рахунак № 649.

(Паступаюць сродкі ад усебеларускага комсамольскага суботніка).

Штодзённа на бягучы рахунак № 649 Дзяржбанку Беларусі з усіх куткоў рэспублікі паступаюць сродкі, вырučаныя ад правядзеньня ўсебеларускага комсамольскага суботніка на карысьць бяспрытульных.

На 2-е сьнежня на бягучым рахунку № 649 ужо мелася 19.336 руб. 19 кап. Грошы ад суботніка паступілі яшчэ далёка ня ўсе.

Дакладна падлічыць, колькі кожная акруга вырučыла ад суботніка яшчэ пакуль немагчыма. Можна толькі прывесьці лічбы па асобных прадпрыёмствах.

«Меншвэй» унёс на бягучы рахунак Дзяржбанку—730 руб. «Эльвод»—558 р. 35 кап., Белдзяржунівэрсытэт—343 р. 51 кап., менскія скураводы—300 руб., гута «Пролетары»—253 р. 5 кап., ячэйка працмастацтва—259 р. 53 к., завод «Чырвоная Зара»—203 р. 15 кап., «Беларусь»—150 р. 24 к.

З дасылкаю грошай, зробленых ад суботніка, трэба пасьпяшыцца ўсім комсамольскім організацыям.

Асьвета сялянскай моладзі.

Новая сыстэма ліквідацыі няпісьменнасьці.

Калегія Наркамасьветы прызнала неабходным зьмяніць існаваўшую да гэтага часу ў вёсцы сыстэму ліквідацыі няпісьменнасьці.

Да апошняга часу базай для зьнішчэньня няпісьменнасьці ў вёсцы зьяўляліся лікпункты. Згодна пастановы НКА, павінен быць узяты курс на паступовую ліквідацыю лікпунктаў з перадачай функцый апошніх да школ соцвыху.

Такім чынам, выключна школы соцвыху будуць займацца ў вёсцы справай зьнішчэньня няпісьменнасьці сярод насельніцтва.

Новыя школьныя групы.

Дзяржплян БССР, пры зацьверджаньне мясцовага бюджэту, вызначыў адпусьціць сродкі на адчыненьне ў 1928 годзе пры раённых сямігодках Менакругі 14 новых школьных груп.

Гэтыя новыя групы дадуць магчымасьць вучыцца ў вясковых сямігадовых школах яшчэ 700 сялянскім дзецям.

Курсы па падрыхтоўцы ў ВНУ і рабфакі.

Наркамасьветы запрапанаваў акруговым АНА організаваць у 1928 годзе ў вёсцы каротка-тэрміновыя курсы па падрыхтоўцы ў ВНУ і рабфакі.

Такія курсы павінны быць створаны ў ліку ня менш 2-3 на кожную акругу пры вясковых сямігодках.

Да вясеньняй сяўбы.

5 мільёнаў рублёў на крэдытаваньне.

Белсельбанк вызначыў правесьці ў 1928 годзе крэдытаваньне сельскай гаспадаркі на суму звыш 5 мільёнаў рублёў.

Крэдыты будуць разьмеркаваны сярод сялянства на набыцьцё сельска-гаспадарчых машын, рагатай жывёлы, штучнага ўгнаеньня ды інш.

Гэтым крэдытам мяецца на мэце забясьпечыць лепшы ход вясеньняй пасяўной кампаніі.

Зьезд польскіх сялян.

Згодна пастановы нацкамісіі пры ЦВК БССР 29-га студзеня 1928 году ў Менску склікаецца ўсебеларускі зьезд польскіх сялян. Грунтоўным пытаньнем парадку дню зьезду зьяўляецца ўдзел польскіх працоўных мас у савецкім будаўніцтве.

Выбары дэлегатаў на гэты зьезд будуць рабіцца раённымі конфэрэнцыямі польскага насельніцтва, якія адбудуцца ў БССР у пачатку студзеня.

За добраякаснае малако.

Белсельтрэст нядаўна накіраваў у Мазырскую акругу дзеля разьмеркаваньня сярод сялян каля 1000 штук завадзкой рагат й скаціны.

У сувязі з гэтым значна павялічылася цікавасьць сялянства да малочнай вытворчасьці. За апошні час узьнікла шмат новых малочных арцеляў, якія колектыўна набываюць племянных кароў.

Завод па перапрацоўцы фруктаў.

Сёлета ў Аршанскай акрузе распачнецца набудова вялікага заводу па перапрацоўцы фруктаў і вырабу з іх віна розных гатункаў. Завод будзе вырабляць каля 10 тысяч вёдраў віна ў год.

Змагаемся з бяспрытульнасьцю.

У сталоўцы бяспрытульных.

Лік абслугоўваемых менскай сталоўкай-клюбам бяспрытульных даведзен зараз да 150 чалавек. Пры сталоўцы, акрамя шавецкай, адчынілася новая майстэрня—кравецкая.

З 1-га студзеня 28 г. сталоўка будзе абслугоўваць 200 бяспрытульных.

Зьнішчыць бяспрытульнасьць у вёсцы.

Зараз па акругах БССР праводзіцца вялікая кампанія па вучоту бяспрытульных дзяцей у вёсцы. Частка гэтых бяспрытульных будзе накіравана ў Беларускую Комуну Бяспрытульных і Інстытут Соцыяльнага Перавыхаваньня, частка—у прыёмнікі і дзіцячыя дамы.

З вуліцы на завод.

Беларускі Інстытут Соцыяльнага Перавыхаваньня накіраваў 15 сваіх выхаванцаў, былых бяспрытульных і злодзеяў, на менскія курсы ЦІП'у.

Некаторыя з іх ужо скончылі вучобу і зараз працуюць на менскіх заводах. Другія—яшчэ вучацца і ідуць наперадзе ўсіх вучняў ЦІП'у.

Дапамога быўшым выхаванцам дзіцячых дамоў.

ЦК Помдзет ухваліў выдаваць па 40 руб. у год быўшым выхаванцам дзіцячых дамоў, якія зараз навучаюцца ў ВНУ, тэхнікумах і профшколах БССР. Такіх выхаванцаў—каля 700 чалавек па Беларусі.

Грошы будуць выдавацца 2 разы ў год (вясною і ўвосень) па 20 руб.

Эпідэмія грыпу.

У Менску зараз пашыраецца эпідэмія грыпу, галоўным чынам, сярод школьнікаў і піонэраў. За мінулы тыдзень зарэгістравана 200 выпадкаў захворваньняў.

Акрздраў прымае тэрміновыя меры для папярэджваньня далейшага разьвіцьця эпідэміі. Захварэўшыя вучні ізолюцца ад астатніх. па школах праводзяцца мэдыцынскія агляды вучняў і гутаркі з імі аб грыпе.

У СУДЗЕ.

Канавалаўская „мэдыцына".

Звар'яцела маладая сялянка з пад Гомелю, Ганна Лаўрэнава. Бацькі апошняй прымушаны былі накіраваць яе ў Ленінград да спэцыялістых лячыцца.

Прайшоўшы курс лячэньня, Ганна зьвярнулася да хаты амаль зусім здаровай, засталіся толькі нязначныя псыхічныя дэфэкты, якія з цягам часу павінны былі зьнікнуць.

Каб канчаткова пазбавіцца сваёй хваробы, Ганна зьвярнулася за парадай да гандляра Канавалава, свайго аднасяльчаніна.

Гэты Канавалаў славіўся ня толькі сваімі здольнасьцямі прадаваць заведама недобраякасны тавар па падвойнай цане, і наогул дзерці са спажыўца тры скуры. Ён яшчэ быў вядомы, як разумны выдумшчык і «спэц» па ўсіх пытаньнях, да якога часта зьвярталіся ваколічныя сяляне за рознымі парадамі.

—Ведаеш што, Ганна,—сказаў ён прышоўшай да яго дзяўчыне, — сучасныя дактары нічога няварты. Яны мала што разумеюць у хваробе чалавека і хутчэй здольны яго ў магілу загнаць, чым вылячыць.

— Дык як жа-ж мне быць? —

— А вельмі проста, Ганначка! Даверся мне, выконвай усе мае паказаньні і тады з боскай дапамогай будзеш здарова. Бачыш, у цябе сядзіць нячысты дух, супроць якога бясьсільна ўся мэдыцына, адзін я ведаю сакрэт, якім чынам гэты дух выгнаць.

— Добра, рабі ўсё, што лічыш патрэбным, але дай мне магчымасьць пазбавіцца сваёй хваробы.

Пасьля гэтага Канавалаў прыступіў да «лячэньня» даверлівай дзяўчыны. Ён прывёў яе ў сваю хату, тутака запёрся з Ганнай і згвалціў яе.

Два дні разбіраў Гомельскі акруговы суд гэтую справу. Па абвінавачваньню ў маральным і псыхічным згвалчаньні Лаўрэнавай, Амельян быў прысуджан да 6 гадоў зьняволеньня з суровым адмежаваньнем.

З прычыны Кастрычнікавай амністыі, Вярхоўны суд БССР зьменшыў Канавалаву кару да 4-х год зьняволеньня са строгай ізоляцыяй.

У тры радкі.

— У хуткім часе Цэнтразэмсклад Беларусі атрымае з РСФСР 250 тысяч кос.

— У сучасны момант па БССР маецца каля 800 мэліорацыйных таварыстваў, якімі ўжо асушана каля 30 тысяч гэктараў балотнай зямлі.

— Дзяржплян БССР вызначыў ажыцьцёвіць 7-гадзінны працоўны дзень у запалачнай, кравецкай і тэкстыльнай прамысловасьцях.

— У 1927-28 г. будзе выдаткавана на барацьбу з бяспрытульнасьцю ў БССР звыш 500 тысяч рублёў.

— 15-га студзеня склікаецца чарговы пленум Менакрвыканкому, які абмяркуе ход падрыхтоўкі да перавыбараў саветаў у акрузе, пытаньні школьнага будаўніцтва і інш.

— Наркампрацы СССР вылучыў для Беларусі 160 тысяч рублёў на дапамогу беспрацоўным.

— Усебеларускі зьезд сялян-лётоўцаў адбудзецца 8-га студзеня 1928 г.

— Белдзяржвыдавецтва здала ў друк на белмове поўны збор твораў У. І. Леніна.

— Наркамаховы здароўя асыгнаваў 5000 рублёў на барацьбу з эпідэміямі ў БССР.

1906 год за вучобай.

У дапрызыўнікаў Меншчыны.

Вучоба на дапрызыўных пунктах падыходзіць ужо к канцу. Больш паловы праграмы дапрызыўнікамі пройдзена.

Нягледзячы на лютыя маразы, якія перашкаджалі стралковым заняткам, усё-ж пападаньні дапрызыўнікаў вышэй сярэдняга.

Падабраны добры каманднa-палітычны склад для ўсіх дапрызыўных пунктаў.

Дапрызыўнікі акуратна наведваюць заняткі, зусім няма фактаў ухіленьня ад вучобы.

Наогул, на ўсіх пунктах адчуваецца надзвычайнае ажыўленьне. Дапрызыўнікі вельмі задаволены «шамоўкай», якая даецца ім за кошт дзяржавы.

На некаторых дапрызыўных пунктах грамадзкімі організацыямі праводзіцца пасьпяховая праца па ліквідацыі няпісьменнасьці сялянскай моладзі, на ўсіх пунктах выдаюцца насьценныя газэты.

Кіно-перасоўкамі на Лагойскім, Гайна-Слабодзкім, Беларуцкім дапрызыўных пунктах даюцца дармовыя кіно-сэансы. На ўсіх пунктах організаваны комсамольскія колектывы.

У раёнах адчуваецца некаторы недахоп памяшканьняў для тэорэтычных заняткаў. У Менску для працы з дапрызыўнікамі дадаткова адпушчаны 2 клюбы: харчавікоў і будаўнікоў.

Зараз на дапрызыўных пунктах вядзецца актыўная падрыхтоўка да правядзеньня калядная антырэлігійнай кампаніі. Усюды будуць наладжаны антырэлігійныя вечары.

Уся праца на дапрызыўных пунктах Меншчыны будзе закончана да 15 студзеня 1928 году.

З 25-га студзеня пачынаецца дапрызыўная падрыхтоўка ў Грэскім і Капыльскім раёнах.

М. З.

Вайсковая праца ў хаце-чытальні

Організуем ціp-перасоўку.

Сялянства праяўляе вялікую цікавасьць да стралковай справы і да вайсковай тэхнікі. Для разьвіцьця стралковай справы неабходна мець аружжа і стралковыя прылады. Пры нашай беднасьці трэба мець іх хаця-б у раённай хаце-чытальні. Тады магчыма абслугоўваць усе вёскі раёну, організаваўшы стралковы ціp-перасоўку з усім неабходным для стральбы матар'ялам. У разьвіцьці стралковай справы вялікае значэньне маюць масавыя спаборніцтвы. Такія спаборніцтвы, у прыватнасьці, трэба наладжваць у дзень гадавіны Чырвонай арміі.

Аб розных чутках.

Вакол пытаньняў ваеннай тэхнікі ў вёсцы ходзіць шмат розных чутак і гаворак. Такім чуткам неабходна процівапаставіць растлумачэньне сапраўднага становішча магутнасьці Чырвонай арміі і яе тэхнікі. Для азнаямленьня з ваеннай тэхнікай лепш за ўсё могуць быць выкарыстаны такія формы працы, як: модэлябудаўніцтва (модэлі самалёту, танкі, акопаў і інш.), хімічныя вопыты і г. д.

Для шырокага распаўсюджаньня ваенна-тэхнічных ведаў узімку, лепшай формай зьяўляецца праца над скрыняй з пяском, гэта значыць рашэньне на ім розных тактычных задач (адзяленьне ў абароне, у наступленьні, у разьведцы) і інш. Акрамя таго трэба наладжваць ваенна-тэхнічныя прагулкі, напрыклад, на лыжах, з рашэньнем тактычных задач у полі.

Ня спыняючыся тут па іншых формах ваеннай працы ў вёсцы, неабходна падкрэсьліць, што ўся вышэйпаказаная праца патрабуе падрыхтаваных кадраў кіраўнікоў. Організаваць гэту працу павінен ізбач, шырока выкарыстоўваючы актыў мясцовай ячэйкі ТСА-Авіяхіму.

Асабліва трэба прыцягнуць да ваеннай працы камандзіраў запасу, адпускнікоў, пераменьнікаў і дапрызыўнікаў.

Экран і сцэна

„Калі чалавеку не шанцуе".

(Вечар сьмеху ў „Культуры)".

Не шанцуе нашаму менскаму гледачу. Хацеў ён на працягу двух гадзін добра адпачыць і здорава пасьмяяцца. Але не пашанцавала!

Першы фільм наогул камэдыяй назваць нельга. Артысты іграюць так спакойна, настолькі адсутнічае сатыра, гумар і сьмех, што фільм можна нават прыраўняць да сьлязьлівых замежных драм.

Уся такая „камэдыя" складзена з блытаных, і нічым неапраўдваемых момантаў, у якіх часам нічога нельга зразумець.

„Гумарыстычных" момантаў было толькі 2-3, гэта значыць такіх, якія выклікалі сьмех гледача. Аднак моманты гэтыя досыць драбненькія і здаровага сьмеху выклікаць ня могуць.

У дадатак да гэтага ўсяго—бясконцыя абдыманьні і пацалункі, разьлічаныя на ласкатаньне некаторых „густаў" гледача.

У другой комэдыі—„Прыгоды Джо"—комэдыйнага больш. Але комэдыя старая, з найпусьцейшым зьместам, што аніякай цікавасьці з сябой не ўяўляе. Звычайная для замежных комэдый пагоня за якой-небудзь каштоўнасьцю (у даным выпадку кітайскі амулет) бойкі, дзіўныя трукі—гэта пусты багаж гэтай комэдыі.

Вечар „сьмеху" усё-ж такі атрымаўся. Адміністратары з Белдзяржкіно падлічвалі зборы ў касе і сьмяяліся над даверлівым гледачом, якому не пашанцавала, гледачы-ж сьмяяліся з цудоўнай рэклямы Белдзяржкіно, у якой, напрыклад, пісалася:—Сьмех на працягу двух гадзін. Адпачывак і здаровы сьмех!

А ўсё-ж такі сьмяяцца хоціць. Трэба, хаця-б на працягу двух гадзін, сур'ёзна падумаць аб тым, каб забясьпечыць нашага гледача здаровай, карыснай і добрай комэдыяй.

В. Н—віч.
Н. А—кі.

„Пляска нэрваў".

(Кіно „Чырвоная Зорка").

Крушэньне на чыгунцы. Таленавіты піяністы Паўль Арлак стаў ахвярай гэтага крушэньня—яго рукі былі паранены. Рукі трэба адрэзаць, а ў руках увесь сэнс жыцьця Паўля. Вядомы профэсар зрабіў перасадку мускулаў рук аднаго самазабойцы на рукі Паўля і яны засталіся жыць.

Але хутка Паўль атрымаў пісульку—„Рукі не твае". І ён пад уплывам самаНамовы губляе ўсякую здольнасьць дзейнічаць сваімі рукамі. Яму здаецца, што рукі штурхаюць яго на ўсялякія злачынствы. Яго почарк зьмяніўся, ён бадай звар'яцеў.

У канцы высьветлілася, што Паўль—ахвяра тонкага шантажу, што гэта страта здольнасьці рук—самаНамова. Паўль зноў атрымаў свае здольнасьці.

Асаблівай варастасьці з боку зьместу фільм ня мае. Цікава паказана наступовае ўладаньне чалавекам самаНамовай.

Але фільм мае другую вартасьць—вартасьць пастаноўкі, вартасьць ігры.

У ролі Паўля—вядомы нам па фільму „Индийская гробница" і інш. кіно-артысты Конрад Вэйдт. У гэтай ролі Вэйдт надзвычайна моцны. Заўсёды выконваючы ролі ненормальных людзей, ён тут дае сапраўдны вобраз глыбока знэрваванага чалавека.

У фільму шэраг добра прадуманых, псыхолёгічных момантаў. Нельга бяз цікавасьці сачыць, напрыклад, за тым, як Паўль слухае свой ноктюрн (род музычнага твору,) які выконваецца на патэфоне (падобны на грамафон), яго пальцы пачынаюць хутка варушыцца, але каля роялю яны робяцца каменнымі.

Вэйдт іграе тварам і рукамі. Выраз твару і рукі, якія трасуцца ўвесь час,—надзвычайна добра адбіваюць хваляваньне чалавека.

Толькі з боку моцнай псыхолёгічнай ігры Вэйдта гэты фільм і варты ўвагі моладзі.

Нін. А.

Ліст у рэдакцыю.

З прычыны таго, што мяне Бабруйскі гаркам КСМ і акругком выключылі з шэрагаў ЛКСМБ за сувязь з фракцыянэрамі, як опозіцыйны элемэнт, заяўляю, што я з опозіцыяй ня згодзен, катэгарычна яе асуджаю і лічу, што ЦК УсеКП(б) зрабіў зусім правільна выключыўшы Троцкага, Зіноўева і іншых лідэраў опозіцыі з шэрагаў партыі Леніна.

Я прызнаю сваю глыбокую памылку, што падпаў пад уплыў аднаго опозіцыянэра, які вёў недапусьцімую фракцыйную працу, цяпер выключанага комсамольца Гінзбурга.

Гінзбург прыходзіў да мяне і ўгаварваў, каб я выступаў супроць лініі партыі. Прызнаюся, што маё выступленьне на комсамольскім актыве было опозіцыйным і зусім ня вытрыманым, заблытаным. Я ад яго катэгорычна адмяжоўваюся. Запэўніваю акруговы камітэт ЛКСМБ, што буду стаяць за партыю Леніна, а не за партыю Троцкага, якая можа прывесьці краіну Саветаў да пагібелі.

Я парываю ўсякае знаёмства з Гінзбургам, комсамол для мяне стаіць вышэй разлажыўшагася Гінзбурга, які дайшоў да ўдзелу ў нелегальным сходзе раскольнікаў у Бабруйску, на якім 18 чалавек абгаварвалі пытаньне аб організацыі другой партыі—троцкісцка-меншавіцкай аб чым я адразу паведаміў акругкому.

Прашу акруговы камітэт ЛКСМБ зноў прыняць мяне ў члены комсамолу, у якім я да гэтага часу выхоўваўся і душэўна не магу растацца з ленінскім выхаваньнем.

Гельфанд Майсей Абрамаў.

Справаздача комсамольскай мяцёлкі.

Урачысты сход чытачоў газэты.

Старшыня сходу: Таварышы! Лічу ўрачысты сход чытачоў газэты «Чырвоная Зьмена» адчыненым. Слова для справаздачы аб сваіх уражаньнях ад трохгадовага падарожжа па Беларусі мае —Комсамольская Мяцёлка. (Доўгія воплескі).

* * *

Таварышы, чытачы! Перад пачаткам маёй справаздачы, заяўляю, што пасьля трохгадовага перапынку **абвяшчаю на старонках „Чырвонай Зьмены" рашучую барацьбу ўсім бюракратам, хуліганам і прагульшчыкам.**

Наш час любіць конкрэтную справу, а для гэтага я адразу-ж пераходжу да выкладаньня ганебных фактаў, якія мне прышлося назіраць у часе падарожжа.

„Зьніжэньне" па галоўпрофасьветаўску.

Поўнае зьніжэньне стыпэндыйных рублёў праводзіцца ў Гарадоцкай профшколе мэталістых (Віцебск. акр.). У мінулым годзе вучні 1-й катэгорыі атрымлівалі 12 рублёў, а ў гэтым—10.

Адміністрацыя профшколы гэта «аўторытэтна» тлумачыць так.

— Жылі-ж у 1925 годзе на 10 рублёў. А цяпер, да гэтага, «зьніжэньне цэн»...

Яно так! Цэны зьнізіліся, трэба толькі адміністрацыі зьнізіцца з вышыні свайго незразуменьня і добра разабрацца ў такім простым пытаньні, як: «што такое зьніжэньне цэн?»

Чаго ён „варты"?

«Дарагі Яша! Я ня ведаю, як ты можаш сумаваць у Ленінградзе. Вось мне у Старобіне—дык хоць вешайся, няма нават з кім пагутарыць. Ты, я думаю, сам ведаеш, што сакратары комсамольскага райкому і нашай ячэйкі, ня варты таго, каб гутарыць з імі. У школе я гегемон—што хачу, тое і раблю. На форпост і комсамол плюю...»

Ня думай чытач, што гэта сучасная апрацоўка гогалеўскага ліста Хлестакова.

Такі ліст напісаў комсамолец Ляўковіч, Старобінскай ячэйкі (Бабруйшчына).

А «ня вартым» сакратарам Старобінскага райкому **і ячэйкі** ўсё-ж такі трэба пагутарыць з Ляўковічам. Напрыклад, на такую тэму: «Ці варты Ляўковіч таго, каб быць у комсамоле».

Харкевіч грэе ручкі.

Грозны загадчык ёсьць у Чавускай профтэхшколе мэталістых (Магілеўск. акр).

Аб строгай дысцыпліне, якую ўвёў **Харкевіч** (такое прозьвішча загадчыка) гаворыць, напрыклад, такі факт.

Быў у профшколе перапынак паміж лекцыямі. Вучань **Савін** стаяў ля печкі і грэўся. Не спадабалася гэта Харкевічу. Схапіў ён за плечы вучня, ды з ўсёй сілы ўвагрэў аб сьцяну. У выніку хлапец адляжаўся ў больніцы.

Што-ж тут дзіўнага? Мабыць Харкевіч сам хацеў пагрэцца.

А такога тыпа крыху ўзгрэць ня шкодзіла-б?

Галоўлітбел № 24867.

Адказныя рэдактары: (А. Бараньнікаў (А. Курцік

1-ая дзяржаўная друкарня.